Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: Szegő Ernő

Cím: Lánczy

Forrás: Az Ujság

Bp. (Hely) | 1921 I/28 (Idő) | (Köt. v. füz.) | (Old

Osztályozás

Tárgy: 92

Hely: Lánczy Leó

Idő: „1921"

Személy

Székesfővárosi házinyomda 1920

Lánczy.

Napoleonról mondják, hogy nagysága egyrészt óriási méretü dolgok elgondolásában, másrészt a legapróbb részletek kidolgozásában állott. Egy személyben hatalmas képzelőerő és matematikai exaktság: ez volt zsenijének titka. Ha mélyebben vizsgáljuk ezt a kétségtelenül helyes megfigyelést, azt kell mondanunk, hogy gyakorlati téren müködő nagy emberek — legyenek azok akár hadvezérek, akár tudósok, akár pedig — bankigazgatók — a legtöbbször kisebb-nagyobb mértékben egyesitik magukban ezt a két tulajdonságot. Filozófi szemmel nézve azt mondhatjuk: a szintézis és analizis mesteri egyesüléséből születik az ilyen fajtáju nagy ember.

Termékeny képzelő erő, tettrekész optimizmus, — ez volt Lánczy egyik főjellemvonása. Ez alakitotta át bankját modern intézetté, ez sarkalta őt közéleti pályáján is. A szatócskodó magyar boltosság helyébe Kelet-Európát kiszolgálni tudó modern nagykereskedelmet, a vérszegény iparüzés helyett nemcsak saját szükségletünket ellátó, hanem exportképes nagy- és gyáripart, a végtelen sárban megfeneklő szekerek helyébe viczinálisokat kellett teremteni. Ő mindezt elgondolta, előre látta, kezdeményezte és elősegitette. De nem tartozott azok közé a nagyságok közé, a kik megelégesznek egy jelszó brillirozó odavetésével, egy zseniális terv megcsillogtatásával (s nevüknek ily módon forgalombahozatalával), hanem leült az iró- vagy tanácskozó-asztalhoz, résztvett a gyakran névtelenül, de annál keményebben és alaposabban dolgozó referensek munkájában, detailkérdéseknél megállt, ujból és ujból végigbonczolta azokat s mikor a munka tető alá került, kezet fogott munkatársaival — és uj czélt tüzött maga elé.

Nem tudott munka nélkül élni. Évek óta sulyos beteg már; ezt minden beavatott tudta. Jómódu polgáremberek ilyenkor szépen visszavonulnak s egyebet nem tesznek, mint hátralévő éveiket a pénzért kapható összes eszközökkel megédesitik, bearanyozzák. Őt valósággal erőszakkal kellett valahová elvinni és rossz néven vette, ha valaki nyugalomba-vonulást ajánlott neki. A munka nem eszköz, hanem czél volt nála; a kimerültségtől és betegsége következtében az utóbbi esztendőkben a tanácskozások alatt akárhányszor lehunyta szemeit s mégis akkor, a mikor válaszolni vagy összegezni kellett, mindent tudott, mindent ellenvetésre meg volt azonnal a döntő érve, a melylyel gyakran frappánsan mindenkit meglepett, meggyőzött és lefegyverzett.

Hatalmas intuiczióval dolgozott. A háborunak, illetve a szerb kérdés háborus megoldásának határozott ellensége volt; tudta, mit jelent az: a nyugati kulturával és a keleti nyers erővel felvenni a harczot, nagykonczepczióju bankár létére engedékenység, kompromisszum félé hajlott s nem akart nagyon kétes eredményekért mindent — saját élete munkáját is — koczkáztatni. Mikor azonban már állott a harcz, teljes erővel azon volt, hogy a katasztrófa elkerülhető legyen. Csatasorba állitotta a magyar közgazdaságot s jelentékeny része volt abban, hogy iparunk és kereskedelmünk gyorsan, ügyesen alkalmazkodott a háboru követelményeihez.

Vérbeli kapitalista volt abban a tekintetben, hogy nincs az az amerikai milliárdos, a ki a pénz erejét, a tőke fiziológiáját jobban ismerte, mint ő. Ezért a még oly merésznek látszó konczepcziónál is állandóan a földön maradt; szivárványképek után nem szaladt, hanem amerikai tempóju munkával és szervezettséggel ujabb meg ujabb lépéssel vitte előre bankját és a magyar közgazdaságot. E kettő tulajdonképpen egy volt nála. Át volt hatva a klasszikus közgazdaságtan azon tételétől, hogy közjólét csak az egyének jóléte folytán állhat elő. Utálta a frázisokat s azt, ha valaki mindig csak közérdekről, államérdekről beszélt s gyanakodóan kutatta, hogy hol bujik elő az egyéni czél. E felfogásból kifolyólag kárhozatosnak találta azt a pénzügyi politikát, a mely az egyének gazdasági érdekeivel nem törődve, csak az államkassza megtöltését tüzte ki czélul. Ezért volt ellensége a nagyösszegü és a magángazdálkodás sikerét veszélyeztető vagyondézsmának s ezért helyeselte azt a Wekerle-féle gondolatot, a mely a nagyvagyonadó amortizáczióját propagálta.

Erős szocziális érzése volt s a munkássággal való egyetértést kereste. Kevesen emlékeznek már arra, hogy a háboru derekán tartott drágasági ankétot a szocziálistákkal együtt rendezte. Azon kevés gazdagok közül való volt, a kik el tudták hinni, hogy valaki akarata ellenére éhes lehet és tisztában volt azzal, a mit, hajh, sok politikusunk nem látott és nem lát, — hogy más a telt gyomornak és más az üresnek politikája. Meggyőződéses liberálizmusa türelmességre szoktatta a más becsületes meggyőződésével szemben. Egy kamarai titkár férfiasan hangsulyozta előtte szocziálista meggyőződését, ennek daczára megtette a kamarai iroda vezetőjének, mert az embereket munkájuk s nem politikai hitvallásuk vagy egyéb más mellékteklntetek szerint mérte.

E kvalitások lassanként hihetetlen presztizs birtokába jutatták. Immár gyakran nem néki kellett orientálódnia, hanem az emberek orientálódtak utána. A rossznyelvüek és a helyzetet nem ismerők néha azt mondták: Sokat ünnepelteti magát. Tévedés. Számtalan rajongó hive volt, a kik örültek, hogy ünnepelhették s hogy még életében felállithatták szobrát a kamara oszlopcsarnokában. Mindenhol szükség van tekintélyre, nálunk meg pláne bálványokra. Lánczy tisztelt és szeretett bálvány volt, a ki a Nilus vizének termékenységével árasztotta el a régi boldog Magyarországot...

Szegő Ernő dr.

*

A TÉBE ma Weisz Fülöp elnökletével tartott rendkivüli teljes ülésén Ullmann Adolf báró méltatta az elhunyt Lánczy Leó nagy érdemeit. Az egyesület testületileg vesz részt a temetésen és a ravatalra koszorut helyez, az özvegynek és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak pedig már kifejezte részvétét. — A Pesti Lloyd-Társulat igazgatósága és választmánya mai rendkivüli ülésén Kohner Adolf báró elnökletével emlékezett meg elhunyt igazgatósági tagjáról. A temetésen részt vesznek elnökük: Kohner báró vezetésével. Koszorumegváltás czimén a társulat 2000 korona adományt szavazott meg a Kereskedők Menedékhelyének. — A temetés *pénteken délután 2 órakor* lesz nagy gyászpompával a *Kereskedelmi Bank Ferencz József-téri nagy pénztártermébő*l. Haypál Benő és Kovács ev. ref. lelkészek végzik a gyászszertartást. A gyászbeszédet a Kereskedelmi Bank nevében Weisz Fülöp alelnök, a Közgazdasági Társaság nevében Hegedüs Lóránt dr. pénzügyminiszter, a Kereskedelmi és Iparkamara nevében Belatiny Artur mondja el.